

Yeni Ders Yılına Başarı Dolsun

2010-2011 Ders yılı başladı. Yaz rahatından çıkmak zor iş sanırım. O nedenle, bu sayıda sizleri kafaca yormayacak şeyler yazayım istedim. Gerçi akıl tembelliğine ödün verdiğim söylenebilir, hatta bana da biraz öyle geliyor ama, olsun; hoş vakit hoş olur!

Efendim, bilirsiniz bazı fıkralar vardır: "İşte 3 kişi, bir İngiliz, bir Fransız bir de bizim Temel..." diye başlayan. Bunun gibi, bir de mesleklerle ilgili olanları vardır: "Bir mühendis, bir sosyolog bir de matematikçi, bir gün..." diye başlar bu fıkralar. Murad edilir ki, bu fıkrayı dinleyen ya da okuyan kişi, adı geçen bilim dalları arasındaki farkları, incelikleri görebilsin. Örneğin ünlü 2x2 fıkrasını herkes bilir: Bir iş yeri, yeni işe alacağı gençlerle görüşme yapmaktadır. Adayların birisi matematikçi, birisi mühendis, sonuncusu ise istatistikçidir. İnsan Kaynakları yetkilisi son derece basit bir soru sorar: İki kere iki kaç eder? Buna ilk cevabı, sıra kendisinde olduğu için matematikçi, normal olarak "4" diye yanıtlar. Mühendis hemen hesap makinesini çıkarır, "3,99999...", yani yaklaşık 4" diye yanıtlar. İstatistikçi ise farklıdır: Siz kaç olsun istiyorsunuz? Bu fıkraya, İstatistik bilimini biraz gırgıra alıyor gerçi ama aynı zamanda matematiğin kesinlik ve mühendisliğin yaklaşık hesaplar üzerine kurulu olduğunu bize anlatıyor olmasından ötürü, hoştur da.

Önce iğneyi kendimize batıralım: Üç bilim adamı, bir matematikçi, bir kimyacı ve bir mühendis bir otelde yan yana odalarda kalmaktadırlar. Tanıştıkları için, akşam yemeğine birlikte inerler otelin lokantasına. Yemekten sonra matematikçi, yapılacak bir iki işi olduğunu söyleyerek ayrılıp odasına çıkar. Biraz sonra kimyacı da yorgunluk gerekçesiyle ayrılır. Birkaç dakika etrafına bakınan mühendis de, yapacak ilginç bir şey bulamayınca, odasına yollanır. Odasının koridoruna vardığında, bir çöp sepetinin ateş aldığını; kimyacının elinde kalem kâğıt, alelecele bir yangın söndürücü üretmek için karbon dioksit hesapları yapmakta olduğunu görür. Hızla biraz ötedeki su dolu kovayı kapar ve yangını söndürür.

Ertesi sabah, üçü kahvaltıda buluştuklarında, akşamki yangını konuşmaya başlarlar. Matematikçi "Ha evet ben de gördüm" der. Mühendis ve kimyacı, şaşkın "o halde niye söndürmedin ki büyümeden önce" derler. Matematikçi, gayet kendinden emin "evet, küçük bir yangın vardı, bir kova da su. Demek ki çözüm var diye düşündüm!"

Burada, matematikçilerin ne kadar işe yaramaz insanlar olduğu söylenmiyor, sakın öyle anlamayın. Daha ziyade, bizzat çözümün kendisi matematikçinin işi değildir. Çözümün olup olmadığını bilmek yeterlidir. Bulunan matematik sonucu kim hangi amaçla kullanırsa kullansın, onu ilgilendirmez.

Bir gökbilimci, bir fizikçi ve bir matematikçi, Anadolu Üniversitesi'ndeki bir konferansa gitmek üzere Ankara'dan hızlı trene binip Eskişehir'e doğru yola çıkarlar. Yolda, Polatlı'yı biraz geçce, tarlanın ortasında tek başına bir siyah koyun görürler. Gökbilimci, "ne tuhaf, ben Polatlı'da ko-

yunların kara olduğunu bilmiyordum" der. Fizikçi hemen düzeltir. "Yok yok, Polatlı'da, koyunların bazılarının kara olduğunu söyleyebiliriz ancak!". Matematikçi, sakın, başını pencereden koyuna doğru çevirir, "Ben Polatlı'da, en az bir koyunun bir tarafının siyah olduğunu görüyorum. Başka bilgi yok!"

Evet evet, bir öncekinin aksine matematikçileri biraz yüceltiyor gerçektir. Ama bir de şunu dinleyin: Bir fizikçi, bir matematikçi, bir de biyolog, bir kafenin karşısındaki bir bankta, kapıya karşı oturmuş, girip çıkıyarak seyretmektedirler. Önce kafeye iki kişinin girdiğini görürler. Bir süre sonra üç kişi çıkar. Fizikçi "Maalesef ölçüm hatası yapmışız" der. Biyolog, "yok canım, içerde çoğalmış olmalı" diye atılır. Matematikçi, gene kendinden emin: "İçeriye bir kişi daha girerse, kafe boşalmış olacak!" Negatif sayılarla akıllı mı karışmış ne?

Tabii sizlere, 0'ın 8'i görünce "belini ne kadar da sıkımsın kardeş" dediği gibi banal şakalar yapmayacağım. Ama "sekizi araba çarpınca ne olmuş" gibi hoşluktan da kendimi alamayacağım.

Bu Şakalar hoş. Matematikçiler uyandırıyor bunları. Kendileriyle ya da diğer bilim dallarıyla dalga geçmek için. Bunu da çok görmemek lazım. Neticeten, Darwin'in dediği gibi:

"Bir matematikçi, karanlık bir odada, olmayan siyah bir kediyi arayan kör bir adamdır."

Başarı dolu bir ders yılı dileklerimizle.